

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ט חשון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה כו | דף הכולל: ביצה כב.
דף היומי בהלכה: מסימן תרנ"א סעיף י"ג עד תחילת סימן תרנ"ב.
מוסר: חובת השמירה - פרק ח' אות ו' מ "על ידי זה" עד אות י"א "גם על ידי".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כו עד סוף הספר



להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מציאה מדהימה בזכרון משה' – סיפור מופלא של השגחה פרטית | במסדרונות בית החולים גיליתי את השבת" -
מונולוג מרגש | "למה הרבי לא שם קצת מרגרינה על הלחם?" שאל האורח את מרן הרב שך זצ"ל | 2265

הסיפור היומי

**"בסוף התפילה הבחנתי בקבוצת לומדים באחד
החדרים. למרות שמטבעי כלל אינני סקרן, הרגשתי
דחף מיוחד להתקרב ולראות מה הם לומדים.
ניגשתי לשם, ולפתע נתקפתי בהתרגשות עזה..."**



על הדפים היו מחכימות במיוחד, והנה אני, הנכד, נתקל לפתע
בחותרמת הסבא על הגמרא. פלאי פלאים!

האברך כמובן נשאר על עמדו, ממתין לסיום השיעור. בתום
השיעור ניסה לברר אצל בעל הגמרא מהיכן בא ש"ס זה לידו.
סיפר הלה שלאחר המלחמה, לפני שעלה לארץ, ניגש יהודי אחד
והעניק לו את כל כרכי הש"ס הזה במתנה שיעלה אותם לארץ
ישראל. "מאז, נמצא הש"ס אצלי, ואשמח מאוד להשיבו לידי
המשפחה", אמר הלומד מ"זכרון משה".

כמובן שהשמחה וההתרגשות במשפחה היו עצומים. אבל
גודל הנס והפלא ועוצם ההשגה הפרטית התגלה מאוחר יותר,
כאשר בבדיקה שעשו בני המשפחה בעברם דף אחר דף לראות
ולגלות עוד חותמות של הסבא שאולי מתנוססות על דפי הגמרא
- נוכחו לראות שאך ורק פעם אחת ויחידה מופיעה החותרמת
בדף אחד מכל הש"ס כולו!!! - היה זה אותו הדף בו עסקו באותו
יום בשיעור בזכרון משה, והקב"ה סיבב שבאותו יום יגיע הנכד,
וירגיש "דחף" של סקרנות, ויגלה את הש"ס ותחזור האבידה אל
בעליה... מה' יצא הדבר!

(טובך יביעו, הובא בגיליון אנדאנק)

לפנינו סיפור מדהים אותו שמע הגר"י זילברשטיין שליט"א
מהאברך בעל המעשה.

היה זה, מספר האברך, כאשר התפללתי בפעם הראשונה
בחיי בשטיבלאך של "זכרון משה" בירושלים, מה שלא עשיתח
מעודי, גם בתקופת לימודי בשיבת חברון. והנה, בסוף התפילה,
הבחנתי בקבוצת לומדים שישבה באחד החדרים. הרגשתי דחף
מיוחד להתקרב אליהם ולראות מה הם לומדים, למרות שתכונה
זו של סקרנות אינה נמנית בשום אופן על תכונותי הטבעיות.

אני ניגש אל שולחן הלומדים, ולפתע נתקפתי בהתרגשות
עזה. על הגמרא שהיתה מונחת לפני הלומד ישב בסמוך
לדלת הוטבעה חותרמת מסויימת שהיתה מוכרת לי מימי ילדותי.
התקרבתי עוד יותר אל הגמרא ולתדהמתי אני נוכח לראות שלא
מדובר בחלום - החותרמת נושאת את שמו של סבי זצ"ל, שהיה
תלמיד חכם גדול בדור שלפני השואה.

התדהמה היתה גדולה, כיוון שלפי כל מה שהיה מקובל עד
כה במשפחתי, הרי שהש"ס עליו רשם סבא את הגהותיו הושמד
ועבר מן העולם בתקופת השואה. צער רב נגרם לבני המשפחה
בזמנו, כתוצאה מאובדן הש"ס, כיוון שההערות שרשם הסבא

**"שמענו שרה"י אמר על רבנו הגרמי"ל שהוא 'נולד צדיק',
מה הכוונה בזה?" מרן ענה: "כילד הוא היה יושב ולומד לבד
רוב היום, ורק מעט מהיום למד אצל מלמד. זה הפירוש
שהוא היה ילד צדיק. הוא נולד עם תכונות טובות..."**



Yaakov Cohen/Flash90

**האם למי שנולד צדיק יש פחות ניסיונות? ובמה יכולים אחרים ללמוד ממנו?
שיחה מאלפת שהתקיימה במעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל**

נסיונות?"

תשובת מרן זצ"ל: נולד צדיק הכוונה שיש לו נטיה יותר לצדקות, אבל ודאי לכל אחד יש נסיונות, ונסיונות של זה שנולד צדיק הם נסיונות אחרים מאשר הנסיונות של האחרים. כמו שהכעסן עיקר הנסיון שלו במידת הכעס, ואחר הנסיון שלו במדה אחרת. היתה לו נשמה נקיה. בדרך כלל אדם בא לתקן נשמתו בכל מיני מידות, והוא נולד עם נשמה נקיה".

שאלו: "אם כך איזו דוגמה אפשר לדבר עם בחורים צעירים שיקחו לחיזוק מרבנו הגרמי"ל?"

מרן זצ"ל: "צריך לדבר על תיקון המידות. הגם שהוא נולד עם נשמה נקיה ומידות מתוקנות, אבל ודאי היו לו נסיונות, וצריך ללמוד ממנו איך עמד בצדקו. שמעתי מהחזון איש שהפליג מאוד על היראת שמים שיש להגרמי"ל. זכורני כשחבריו של הגרמי"ל, גדולי חברון, הגר"ב זולטי זצ"ל ועוד, הגיעו לנישואי בתו, הם אמרו עליו שהוא 'קדוש מרחם'. כך הם הבינו את גדלותו מאז שלמדו אתו בישיבה..."

(כאיל תערוג)

"ויגדלו הנערים... ויהי עשיו וגו' ויעקב איש תם יושב אהלים".
בוצין בוצין מקטפיה ידיע, אומרים חז"ל. שיחה מעניינת ומלאת תובנות מאלפות התקיימה במעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, בימים שלאחר פטירת מרן הגרמי"ל ליפקוביץ זצ"ל. מספר תלמידים נכנסו לפניו ושאלוהו:

"שמענו שראש הישיבה אמר על רבנו הגרמי"ל שהוא 'נולד צדיק', מה הכוונה בדברים אלו?"

מרן ענה: "הוא היה בתור ילד יושב ולומד לבד רוב היום, ורק חלק קטן מהיום הוא למד אצל מלמד. זה הפירוש שהוא היה ילד צדיק. הוא נולד עם תכונות טובות. אצל ה'חפץ חיים' ראו גם בתור ילד קטן מאוד את צדקותו והנהגותיו המיוחדות, כמו המעשה הידוע בתור ילד בן שש שהוא קם באמצע הלילה לשפוך את הדליים מלאי המים שהילדים השובבים הכינו לשואב מים בחורף שיהיו במשך הלילה קרח. זה הפירוש שהיה צדיק מתחילת הנהגתו".

שאלו: "אמנם, מה הפירוש נולד צדיק, האם יש לו פחות

**כאשר הגיעו התלמידים מצאו את 'הפני יהושע' שקוע בלימודו כאשר זקנו דבוק לשולחן מחמת הכפור העז.
אולם כאשר הצטדקו לפני רבם כי אחרו לבוא בגלל הקור,
שאלם בתמהון: "האמנם קר בחוץ, ואנכי לא ידעתי?"...**



וגם: כיצד זיהה ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע את הגאון ששלח לו מכתב 40 שנה קודם לכן?

גירסה שונה יש שצינו בשם הרה"ק מקוצק זי"ע, שהגה"ק גמר את הש"ס ל"ו פעמים טרם התחיל לכתוב את ספרו. כך או כך, לא ייפלא אפוא איך זכה שנפתחו לו אוצרות התורה והיה מחדש כמעין המתגבר, כי ודאי שאחר יגיעה בתורה באופן מופלא כל-כך, מרעיפים משמי-שמים שפע סייעתא דשמיא לזכות לכתרה של תורה.

"יושב אהלים"

דבקות לווהטת בתורה למעלה מהשגת אנוש, ראו אצל הגה"ק ה'פני יהושע'. בהתמדה נוראה היה יושב באהלה של תורה. בטרם התחיל בכתובת חיבורו הגדול על הש"ס, למד את כל הש"ס מ"ב פעמים במשך עשרים וחמש שנים, וסדר לימודו זה היה בעמידה. לפני החשבון למד בכל שנה יותר מש"ס ומחצה.

נטל רבי דוד הערש שלום מה"דברי חיים" והחל לפתוח פי בתורה, והיו נושאים ונותנים בדברים עמוקים, הלה שואל כענין, ושכנגדו משיב כהלכה.

לפתע פנה הגה"ק מצאנו לרבי דוד הערש ואמר: "הגידה נא לי, וכי אינכם חתנו של ה'חתם סופר'?"
תמה רבי דוד הערש כיצד עמד הגה"ק מצאנו על זהותו, ושאל: "זאת מנין לכם?"

השיבו הגה"ק מצאנו: "לפני כארבעים שנה, בהיותי אברך צעיר הסמוך על שולחן חותני הגאון ה'ברוך טעם' מלייפניק, שלח ה'חתם סופר' מכתב שאלה אל מורי וחמי הגאון, ומכיון שחותני היה טרוד מאד בעניניו, לא אסתייעא מילתא בידו להשיב על מכתבו של החת"ס, על כן התנצל שאין ביכלתו להשיב בעצמו, וצויה עלי להשיב תחתיו. כאשר קיבל החת"ס את מכתב התשובה, לא נשא הדבר חן בעיניו, על כן צוה אף הוא על חתנו להשיב תשובה למורי חמי ה'ברוך טעם', וכמובן שאנכי קבלתי את ה'תשובה' שכתב חתנו.

"וכעת", סיים הגה"ק מצאנו, "בשמעי את דבריכם ואת מהלך מחשבתכם ודרככם בתורה, הנני מרגיש שהיא אותה 'דרך הלימוד' אשר הכרתי בה זה מכבר, בעת קריאת אותו 'מכתב התשובה', ועל ידי זה נוכחתי לדעת כי הינכם חתנו של ה'חתם סופר'!"
אמר רבי דוד הערש בהתפעלות: "אילו הייתם אומרים, שהנכם מכירים אותי ב'רוח הקודש', לא היה זה דבר חידוש אצלי, כי הרבה 'רוח הקודש' זכיתי לראות בבית מורי ורבי חמי ה'חתם סופר'. אולם, זאת שהכרתם אותי על פי 'דרך הלימוד', אחרי שנים כה רבות, זהו חידוש גדול עבורי!"

מסופר: יום אחד שרר קור עז, וכיון שבית המדרש לא היה מחומם כראוי נשארו תלמידי ה'פני יהושע' בבתייהם. בצהרי היום כאשר זרחה השמש ומוג האוויר השתפר, באו התלמידים לבית תלמודם ומצאו את רבם יושב מעוטף בטלית ותפילין ושקוע בלימודיו עוד משעות הבוקר אחר תפילת שחרית. כאשר זקנו היורד על פי מדותיו נתדבק לשולחן מחמת הכפור העז.
כאשר התלמידים הצטדקו לפני רבם שנתאחרו לבוא בגלל הקור, שאלם הגה"ק הפנ"י בתמהון: "האמנם קר בחוץ, ואנכי לא ידעתי?"...

וכבר נתקבלה בתפוצות ישראל עדותם הנאמנה של צדיקי קמאי שהגידו לאמר: "בעל הפני יהושע עסק בתורה באותה התלהבות שהתפלל הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע מבארדיטשוב..."



פעם אחת היה הגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זי"ע בוויען, ולקראת חצות הלילה הורה למשמשו לנעול את הדלתות, ולא להניח לאיש להכנס אליו, פרט למבקשים לשוחח עמו בדברי תורה.

ויהי בחצות הלילה, הגיעה הרכבת ממטערסדארף לוויען, ובה הגה"ק רבי דוד הערש עהרנפלד זצ"ל, חתנא דבי נשיאה מרנא ורבנא החת"ס הק' זי"ע. ביקש רבי דוד הערש לבוא לפני הגה"ק מצאנו זי"ע, אך המשב"ק מנע בעדו, באמרו כי אין הרבי מקבל קהל לברכה בשעה כזו. אולם כשאמר רבי דוד הערש שאין בדעתו לדבר במילי דעלמא, אלא כל חפצו בתורה, הכניסו המשב"ק אל הקודש פנימה.

קול העם

"מה זו שבת - מפה לבנה? רחובות ריקים? מרק ועוף? נו, מה זו שבת? קשה להתנער מזכרונות הילדות שהכניסו לי לראש ציור מקסים של שבת. גירשתי הכל לצדדים והתחלתי מההתחלה..."



במסדרונות בית החולים גיליתי את השבת | מונולוג מרגש

שלישי היום.
ואז הגעתי לשאלה: מה זו שבת? אני רגיל כבר עשרות שנים שהשבת יש בה דרור לנפש. אני יורד לכביש, הכל ריק. אין מכוניות, אין תחבורה, רק אברכים וילדים, משפחות עם עגלות, הכל שקט, נינוח, רגוע, שבת! החנויות סגורות, העסקים נעולים, הכל מושבת. שבת קודש! שולחן השבת עטוף במפה לבנה צחורה, עליו נרות השבת מבהיקות. צלחות בוהקות, דגים, מרק, עוף. אה! כמה נפלא! איזה עונג שבת! ואילו כאן נקלעה נשמתי לשגרת ימי החולין. תראה את הצלחת, צבע כחול, כמה עלוב. ואיזה מפה יש כאן, אדומה, כמו באמצע החול. הרגשה של חול אופפת את כל

בעיצומם של ימי החורף שהיתי מספר ימים בבית החולים לצדו של אחד מבני משפחתי. כשהגיע יום השבת, היה לי קשה. לבד, עצוב, בלי קשר עם אנשים מבחוץ. שקעתי בתוך עצמי, משהו העיק עלי. הרגשתי רע עם עצמי. נכנסתי יותר ויותר למעגל של דכדוך. עד שאמרתי לעצמי: אתה חייב לעצור לרגע, לנשום עמוק ולהיות עם עצמך. תחדור לנפש ותחקור מה גורם לך להרגיש כך מדוכך ועצוב.

שם במעמקי הלב פגשתי את הנשמה עצובה. קשה לה כך. השבת נרמסת לה בפנים. הכל חול מסביב. הרופאים מסתובבים כרגיל, הפקידים מסובים ליד המחשב, מדברים בטלפון כאילו יום

מסביב, אבל בתוכי יש שבת. כי שבת אינו המצב החיצוני אלא משהו בתוך הנפש.

כעת, לאחר שה' גילה לי את השבת הפנימית, אני מעריך יותר את השבת החיצונית, את הכבישים הריקים, את מאכלי השבת. אני מכניס בהם פנימיות. הם מוסיפים לשביתה הפנימית שלי, כי כך בנויה כל מצוה, פנימיות וחיצונית. לא תמיד אפשר להתעורר עם הנקודה הפנימית, ולכן צריך את המעטפה החיצונית, אבל להשאר רק עם חיצונית - זה לא השבת שה' ציוה עליה. רק לאחר שנבנתה אצלי שבת פנימית, שביתה בלב, אני יכול להלביש עליה את הוד תפארתה של השבת החיצונית.

חלף זמן, ומצאתי סגנון כזה בספר 'חשבה לטובה' לרבי העניך מאלכסנדר, וכה סיפר: "כשהיינו בצעירותנו אצל היהודי הקדוש זצ"ל, כשבא שבת קודש שאלנו את עצמנו מה זה שבת? השטריימעל על הראש עושה שבת? הקוגעל שאוכלין הוא שבת? עד שנתוודע לנו מה שבת והידיעה הזאת נתעכבה אצלנו עד מוצאי שבת".

הצדיק ר' העניך מאלכסנדר לא בא חלילה למעט בערכו של השטריימעל, ולא של הקוגעל, כי מלבושים ומנהגים - קדושים המה. אם חלילה היו יהודים שביטלו את המנהגים האלו הוא היה יוצא בכל תוקף כנגדם. אבל הוא כן שאל את עצמו, האם השבת הוא השטריימעל? שאלה זו גרמה לו לבקוע את מעטה החיצונית העוטפת את השבת, ולחדור אל העולם הפנימי של השבת. לאחר שיש שבת פנימית, ניתן לעטוף אותה עם מפה לבנה, לחבוש לראשה שטריימעל ולהתענג על הקוגל...

(מתוך גליון 'אש השבת')

נשמתי. מהחלון אני צופה ורואה כביש עמוס מכוניות, הכל כמו בחול. המעליות פועלות ברצף. השבת נרמסת. ואיך תוכל הנשמה לשרוד במצב כזה? אין לה שבת, הכל חול.

לא יכולתי להמשיך עם העצב. הלא שבת היום. ואז, בהארה מן השמים החלטתי שאני בכל זאת שומר שבת. התאמצתי לחשוב מה זה שבת - מפית לבנה? רחובות ריקים? מרק ועוף? נו, מה זה שבת? ואני לא יכול להתנער מזכרונות הילדות שהכניסו לי לראש ציור מקסים של שבת.

גירשתי את הכל לצדדים והתחלתי הכל מההתחלה. מי ציוה על שבת? הקב"ה. למה? 'כי בו שבת מכל מלאכתו'. אז מה צריך לעשות? לשבות! מי? אני או הרחוב? אני! מה זה לשבות? לא לעשות מלאכה! כלומר? לשבות בנפש, בלב פנימה, להתבטל! תשאיר לה' לעשות את העבודה שלו, תן לו להנהיג את העולם, אתה תשב בצד, תנוח, תוריד לחץ, תשתחרר. ה' סיבב שתהיה בבית החולים, אל תהיה עצוב, תשמח עם ההנהגה שלו. 'ישמחו במלכותך', 'להתעדת באהבתך ויראתך', וגם אם יש מפה אדומה, עדיין השבת קיימת. כי השבת זה משהו אחר, זה נקודה פנימית בלב. שביתה בנפש. ומעולם לא הגעתי לזה, כי תמיד היתה השבת עטופה עם זכרונות ילדות, עם החנויות הסגורות, עם ריחו של המרק שהתפשט בתוך הבית, עם המפה הצחורה הלבנה והנקיה, הם אלו שעשו לי את השבת.

קלטתי שמעולם לא היתה לי שבת. איך האב קאן איינמאל נישט געהיטן שבת. עד שריחם עלי ה', שבר לי את העטיפה. מצאתי את עצמי כאן בבית החולים מעורטל מכל החיצונית, ואז קלטתי שיש גם פנימיות. שביתה פנימית בנפש. גם אם הכל חול

יהלומים מגדולי ישראל

שאל האורה את מרן הרב שך זצ"ל: רבי, מילא אתה לא אוכל גבינה, ביצה וסלט, אבל קצת מרגרינה על הלחם למה הרבי לא שם? מרן הסתכל עליו ואמר: "כנראה אתה לא רואה מה שאני אוכל..."



לא היה נשוי, ושאלתי אותו: היתכן שאצל הראש ישיבה, כזה 'גדול', שמים מתחת לחלות של שבת עיתון?! זה חסרון בכבוד השבת!

השיב לי הנכד כשדמעות בעיניו: "סבא לא רוצה לשלוח אותנו לאף שליחות, הוא לא רוצה להטריח אותנו. אם הוא יכול ללכת לבד הוא הולך, ואם הוא עסוק בלימוד ולא יכול ללכת, הוא מעדיף לשים נייר עיתון תחת החלות, והעיקר לא להטריח את הנכדים. וזאת על אף שהנכדים עוד היו צעירים מאד.

כמו כן זכורני שסיפר לי ר' אליעזר ברויאר זצ"ל, שכשהיה הולך לקנות במכולת לאחר תפילת שחרית, הרבה פעמים פגש את מרן זצ"ל שהגיע בעצמו לקנות במכולת לחם וגבינה ולבן

סיפר הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל: באחד הימים, כמדומני זה היה בערב שבת, עליתי למרן זצוק"ל. שולחן השבת כבר היה ערוך, הרבנית של רבנו הרב שך כבר לא הייתה בחיים. עלות הניילון היתה מאד יקרה, ולכן מכרו כל ניילון בגודל של מטר וחצי, ומחמת היוקר, בבית מרן ויתרו לקנות את הניילונים החד פעמי והמפה הייתה מפה רב פעמית. החלות היו כבר על השולחן, וכדי שהחלות לא ילכלכו את המפה, בכל בית היו מניחים או מגש תחת החלות או ניילון רב פעמי, אבל בבית מרן ראיתי ששמו מתחת לחלות נייר עיתון, וזה מאד כאב לי, אדם גדול כזה, עיתון בשבת תחת החלות!

ניגשתי לאחד הנכדים, הם היו עוד צעירים, אף אחד כמדומני

מִן הָרֵב שֶׁ הַסְתַּכַּל עָלָיו וְאָמַר לוֹ: "כִּנְרָאָה אֶתָּה לֹא רוֹאָה מֵה שֶׁאֲנִי אוֹכֵל..." וְהָאוֹרַח מִסְתַּכַּל עוֹד פַּעַם וְהוּא רוֹאָה שֶׁמֶרֶן אוֹכֵל לֶחֶם יֵבֶשׁ עִם כּוֹס קֶפֶה.

אָמַר לוֹ מֶרֶן: "הֵרִי אֲנִי אוֹכֵל לֶחֶם עִם רֵמֶב"ם!"... עַל יַד מֶרֶן הָיָה סֵפֶר קֶטָן שֶׁל הָרֵמֶב"ם, וּבִשְׁעַת הָאוֹכֵל לִמַּד רֵמֶב"ם. וְהוֹסִיף מֶרֶן וְאָמַר לְאוֹרַח: "אֶתָּה יוֹדֵעַ אִיזָה תַעֲנוּג אֲנִי מֵרֵגִישׁ עֵכָשִׁי?"

(מֵתוּר שִׁיחָה שֶׁמֶסֶר בַּיּוֹם הַיֵּאֲרָצִיט הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל מֶרֶן זצ"ל י"ז חֲשׁוֹן תַּשַּׁס"ה, הוֹפִיעָה בְּגִילְיוֹן 'זִכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה')

וְעוֹד מִצְרָכִים לְאוֹרַח הַבּוֹקֵר, וְהַעִיקֵר שֶׁלֹּא לְהַטְרִיחַ אֶדָם אַחֵר, אֲפִילוֹ יֵלֵד שֶׁהוּא נִכְדוֹ. וּלְפַעֲמִים אָף הָעֵדִיף לְאוֹכֵל לֶחֶם יֵבֶשׁ עִם כּוֹס קֶפֶה הָעִיקֵר לְנַצַּל אֶת הַזְּמַן בְּלִימּוּד.

וְאֲכַן מִסּוֹפֵר, כִּי פַעַם בָּא אוֹרַח אֲמֵרִיקָאִי לְבֵיתוֹ שֶׁל מֶרֶן זְצוּק"ל וְרָאָהוּ אוֹכֵל פֶּת שְׁחָרִית - לֶחֶם יֵבֶשׁ עִם כּוֹס קֶפֶה. שָׁאֵל הָאוֹרַח: רַבִּי, מִיֵּלָא אֶתָּה לֹא אוֹכֵל גְּבִינָה וּבִיצָה וְעַל יַד זֶה סֶלֶט, אֲבָל קֶצֶת מֵרֵגִינָה עַל הַלֶּחֶם לְמָה הָרַבִּי לֹא שָׂם?

סגולות וישועות

למרות שאותו אברך נהג להתפלל מנחה בער"ש ע"פ זמן ר"ת, ויצא שהתוספת שקיבל על עצמו היתה כשעה קודם זמן מנחה, בכל זאת התאמצו הוא וב"ב בכל שבוע לקבל את השבת בזמן המוקדם. וראה זה פלא...



זֶאת הִקְבֵּלָה עַל תּוֹסַפֵּת שַׁבַּת הֵיטָה כְּרוּכָה אֲצֵלֶם בְּקַשִּׁים מְרוֹבִים, כִּי הוּא נוֹהֵג לְשִׁמּוֹר אֶת זְמַנֵּי הַיּוֹם עַל פִּי זְמַן רַבִּינוּ תַם וְכַמְנַהֵג קְהִילָתוֹ, וְאָף אֶת תְּפִילַת הַמְּנַחָה שֶׁל עֵר"ש הֵם מִתְּפַלְלִים לְפִי זְמַן זֶה, וְנִמְצָא שְׁאוֹתָה 'תּוֹסַפֵּת' הִיא כְּשַׁעֲה קוֹדֶם זְמַן מְנַחָה, מִכָּל מְקוֹם לֹא חוֹזֵר בּוֹ מִמוּצָא שְׁפִתָיו, וּבְכָל עֵרֶב שַׁבַּת הַתְּאָזְרוּ בַּעֲזוֹ וְתַעֲצוּמוֹת וְקִבְלוּ אֶת הַשַּׁבַּת בְּזְמַן הַמוֹקֶדֶם. וְרָאָה זֶה פֶּלֶא, בַּעֲשׂ"ק פֶּר' וִירָא, חֲמֵשׁ דְּקוֹת קוֹדֶם זְמַן הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת, נוֹלַד לוֹ בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ בְּמִזְל טוֹב, וְהָרָאוּ מִן הַשָּׁמַיִם בְּחוּשׁ כִּי־צַד נוֹלַד הֵילֵד בְּדִיוֹק בְּהַגִּיעַ הַרְגַּע שֶׁל קִיּוּם הַקְּבֵלָה הַטּוֹבָה. (בְּאֵר הַפְּרָשָׁה)

סִיפֵר הַגֵּה"צ רַבִּי אֵלִימֶלֶךְ בִּידְרַמָּן שְׁלִיט"א: אֲבָרַךְ יָקָר שֶׁהַמֶּתִין כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם לְזִכּוֹת לְבִרְכַת ה' בְּזֵרַע שֶׁל קִיַּמָּא', הֵלֶךְ בַּיּוֹם תַּעֲנִית אֶסְתֵּר תַּשַּׁפ"א לְשִׁפּוֹךְ שִׁיחַ בְּצִיּוֹן ה'חֲזוֹן אִישׁ זִי"ע, שֶׁם רָאָה אֶת אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר שְׁלִיט"א וְנִיגַשׁ לְקַבֵּל בְּרַכְתּוֹ. אָמַר לוֹ הַצְדִּיק שִׁיקְבֵּל עַל עֲצוּמוֹ: א. לְגַמּוֹר הוּא וּבְנֵי בֵיתוֹ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּלִיל פּוֹרִים. ב. שִׁיקְבֵּלוּ עַל עֲצוּמָם לְהוֹסִיף מֵעַתָּה בְּכָל עֵרֶב שַׁבַּת 'תּוֹסַפֵּת שַׁבַּת' חֲמֵשׁ דְּקוֹת קוֹדֶם זְמַן הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת. וְסִיפֵר הָאֲבָרַךְ כִּי אֲמִירַת כָּל הַתְּהִלִּים עֲלֵתָה לוֹ בְּנֶקֶל, לְעוֹמֵת

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו?



הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לְעַנּוֹת, מַחֲמַת כָּל מִינֵי סִיבוֹת - אוֹ שְׁחַפֵּץ הַלְּבַלֵּיג, אוֹ שֶׁמֶשְׁעַר שֶׁלֹּא יֵאֱמִינוּ לְהַכְחִשׁוֹתָיו, וְעוֹד. בְּבִיאוּרִים וּמוֹסָפִים מְבִיאִים בְּשֵׁם הָאֲחֵרוֹנִים סִיבוֹת נוֹסְפוֹת שֶׁעֲשׂוּיֹת לְגֵרוֹם לְאָדָם לְשִׁתּוֹק מוֹל דְּבָרֵי גְנָאִי שְׁמַטִּיחִים בּוֹ: (א) לְעִיתִים כְּדִי לְדַחּוֹת אֶת הָאֲשָׁמָה מֵעֲלָיו יֵאלֶץ לְהַטִּילָה עַל הָאִשָּׁם הָאֲמִיתִי, וּבְאוֹפְנִים מִסּוּיָמִים אֶסּוֹר לוֹ לְעֲשׂוֹת כֵּן. (ב) פַּעֲמִים שְׁמַתְבִּיִשׁ לְהֵרָאוֹת שֶׁהוּא זְקוֹק בְּכָלֵל לְהַשִּׁיב לְדְבָרֵי הַגְּנָאִי שְׁמַטִּיחַ בּוֹ אוֹתוֹ אֶדָם, וְסוּמוֹךְ וּבִטּוּחַ שֶׁאֵף אֶחָד מִן הַשּׁוֹמְעִים לֹא

הַיּוֹם מִתְּחִילִים בְּלִימּוּד כָּלֵל ז' מֵהַלְכוֹת לְשׁוֹן הָרַע, הָעוֹסֵק בְּאִיסוּר קְבֵלַת לְשׁוֹן הָרַע בְּאוֹפְנִים שׁוֹנִים שְׁבָהֵם קִיַּמַּת לְכַאוּרָה סִיבָה לְהֵאֱמִין לְדְבָרִים. בְּסַעֲיָף ב' כּוֹתֵב ה'חֲפֵץ חַיִּים', כִּי גַם כֹּאשֶׁר הַמִּסְפֵּר אוֹמֵר אֶת דְּבָרֵי הַגְּנוּת בְּפִנְיֵוֹ שֶׁל הָאָדָם שֶׁעָלָיו נְסוּבִים הַדְּבָרִים, וְהֵלָה שׁוֹתֵק, בְּכָל זֶאת אֶסּוֹר לְהֵאֱמִין. כִּי אֵין בְּכַךְ שׁוֹם רֵאִיָּה שֶׁהַדְּבָר אֲמִתִּי. אֲפִילוֹ אִם הוּא אֶדָם שֶׁלְעוֹלָם אֵינוֹ שׁוֹתֵק כֹּאשֶׁר מְכַלְמִים אוֹתוֹ בְּפִנְיֵוֹ - בְּכָל זֶאת, אוֹלֵי הַתְּגַבֵּר עֲתָה עַל טְבַעוֹ וְהַחֲלִיט שֶׁלֹּא

לנקות עצמו מן החשד, משום 'והייתם נקיים מה' ומישראל'.
ובפרט אם הוא תלמיד חכם, שאם יסברו משתיקתו שהוא מודה
בדברים, יהיה בכך חילול ה'.

יסבור שיש דברים בגו, ולפיכך בוחר להתעלם ממנו ואינו משיב
כלל לדבריו.

אמנם, כאשר האדם יודע שיאמינו לו אם יכחיש, וכן אין
לו סיבה אחרת לשתוק, יש שכתבו כי חובה עליו להכחיש כדי

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע רוקדים עם מטאטא בחתונת הילד האחרון?



ראש השנה דף כו

האות ט' אינה מופיעה בלוחות

כתובה האות ט' בלוחות, והרי זה כנכתב ב' פעמים ט'.
(ומתוק האור)

מדוע רוקדים עם מטאטא בחתונת הילד האחרון?
יש מקומות שנוהגים שכאשר אדם משיא את ילדו האחרון,
הוא רוקד עם מטאטא. על סמך מה נוסד מנהג זה? שמעת
שהמקור לכך הוא משום שנאמר 'וטאטאתיה במטאטא השמד',
ודרשו חז"ל שהכוונה היא לכלי בנים, ולכן כשזוכה אדם להשיא
את בנו הצעיר וניצל ממטאטא השמד, הוא רוקד עם המטאטא,
ומשבח ומזמר להשי"ת שניצל מהגזירה ההיא.

(שמחה בבית)

בלוחות הראשונים מופיעות כל אותיות הא"ב, מלבד האות ט'
שלא הוזכרה בהם כלל. את הטעם באר הרמב"ן בספרו "אמונה
ובטחון" (פרק יט) כי האות ט', מורה על מות, כי כן דרך המלכים
מימים הקדמונים כשכותבים על אחד ט"ט הוא סימן מות, וכן
הוא בפסוק "וטאטאתיה במטאטא השמד" (ישעיה יד כג).

ותמה ה"חתם סופר" בדרשותיו (דף רצה), שהרי מבאר בגמרא
(ב"ק נה.) שאות ט' אחת היא סימן לטוב, ורק ב' אותיות ט' הוא
סימן ולרע, ולמה אם כן לא נכתבה אפוא האות ט' בלוחות?

בספר "אוצר הידיעות" מובא שיש מיישבים: הרי הלוחות היו
כתובים משני עבריהן, כמובא בפרשת כי תשא 'לחת קְתָבִים מְשֻׁנִּי
עֲבְרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם קְתָבִים' (שמות לב טו) אם כן, אם היתה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

באיזה מקרה יש איסור 'בל תוסיף' בהוספת מין חמישי לארבעת המינים?



ויש אומרים, שמדאורייתא אין איסור בל תוסיף כלל בהוספה זו, משום שהמין החמישי אינו נדון כתוספת למצות ארבעת המינים, אלא כהוספה של מצוה על תרי"ג המצוות, אשר אין בה איסור בל תוסיף; אולם, אף לדעה זו, הוספת מין חמישי אסורה מדרבנן, משום שהיא נראית כתוספת למצוה. והשולחן ערוך פסק כדעה הראשונה.

[שו"ע תרנא, יד, משנ"ב נח, וביה"ל ד"ה משום; ביאורים ומוספים דרשו, 97]

אסור להוסיף מין חמישי על ארבעת המינים. ונחלקו הפוסקים במהות האיסור, ובאיזה מקרה חל האיסור: יש אומרים, שאף כשאינו מתכוון לשם מצוה, עובר על איסור 'בל תוסיף' מדאורייתא, אלא אם כן מתכוון במפורש שהוספת המין החמישי היא לשם נוי בלבד. ויש אומרים, שאם מתכוון לשם מצוה, עובר על איסור בל תוסיף מדאורייתא, אך אם אינו מתכוון לשם מצוה אינו עובר.

האם בהדבקת ראש הלולב בדבק יש חשש לאיסור 'בל תוסיף'?



שהקשירה מוכיחה שאינו מוסיף את העלים לשם מין חמישי, אלא לשם נוי לארבעת המינים. וכמו כן, אם ראש העלה העליון שבלולב נפתח מעט, באופן שלא נפסל, אך רצונו שיהיה סגור לחלוטין ומדביקו בדבק - אין בכך איסור בל תוסיף, משום שהדבק 'בטל' ללולב ונחשב כחלק ממנו, ולא כמין חמישי.

[ביה"ל תרנא, יד; ביאורים ומוספים דרשו, 95, רתרמה, 29]

בהמשך לאמור: כפי שלמדנו בעבר, מנהג ישראל לקשור את הלולב, ההדס והערבה, בעלי לולב בלבד; אולם, מן הדין, ניתן לקשרם בכל דבר שהוא. וקשירה בַּעֲלִים שאינם מארבעת המינים, אין בה איסור 'בל תוסיף', משום שאת מצות ארבעת המינים צריך לקיים כאשר המינים עומדים 'כדרך גדילתם', ראשיהם למעלה ושורשיהם למטה, ועלים אלו שהוא קושר בהם, אינם מונחים כדרך גדילתם, וממילא אינם נחשבים כתוספת של מין חמישי למצוה; וכן משום

מדוע ראוי שלא ליטול יותר משלושה הדסים?



אך ראוי שלא לעשות כן, משני טעמים: בערבות, יש לכך טעם על פי ההלכה, שיש מן הגאונים שסוברים, שאסור להוסיף אף על הערבות; ובהדסים ובערבות, יש לכך טעם גם על פי קבלה, שאתרוג אחד, לולב אחד, שלושה הדסים, ושתי ערבות, הם שבעה דברים המכוונים כנגד שבע 'ספירות', המכוונות 'שבע ספירות הבְּנִין'.

[סעיף טו וביה"ל ד"ה והמדקדקים; ביאורים ומוספים דרשו, 99-98]

על מצות ארבעת המינים נאמר בתורה: "פְּרִי עֵץ הָדָר" - האתרוג; "כַּפֹּת תְּמָרִים" - הלולב; "וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת" - ההדסים; וְעֵרְבֵי נָחַל. ופירשו חכמינו ז"ל: פרי, לשון יחיד, דווקא פרי אחד, ולא שנים; כַּפֹּת, כתיב חסר, שמשמעו 'כַּפֹּת' תמרים, לשון יחיד. כלומר, אין ליטול יותר מאתרוג אחד, או יותר מלולב אחד. ויש אומרים, שאף עוברים בכך על איסור 'בל תוסיף'. ומותר ליטול יותר משלושה הדסים, או יותר משתי ערבות,

* בעת נטילת ארבעת המינים, יש להקריב את הידים זו לזו באופן שהאתרוג יהיה צמוד לשלושת המינים האחרים. ויש שכתבו, שצריך להקפיד על כך גם בעת אמירת ה'הלל' וה'הושענות'.

* בלקיחת ארבעת המינים בנפרד, אך ברציפות - יוצאים ידי חובה; ובתנאי שכל ארבעת המינים נמצאים ברשותו. וכן הלכה, אך לכתחילה ראוי להחמיר כדעה הראשונה.

* מי שנטל את ארבעת המינים, ולאחר מכן הבחין שאחד מהם לא עמד כדרך גידולו, וכגון שהחזיק את האתרוג הפוך בשעת הברכה, ושכח לישרו לאחר הברכה - ישוב ויטול את כל ארבעת המינים יחד, ויברך רק על המין שהיה הפוך; כגון: "על נטילת אתרוג", כאשר מדובר באתרוג.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מרחק ניתן לפרוס בדי רקמה מתחת לסכך לשם 'נוי סוכה'?



ובשבת וביום טוב - פריסת הבדים במרחק של פחות משלושה טפחים (24-28.8 ס"מ) מהסכך, יש בה חשש איסור של עשיית 'אוהל' בשבת, האסורה משום מלאכת 'בונה'.

והיו מגדולי ישראל שנהגו שלא להניח נוי סוכה כלל תחת הסכך, כי אם על גבי הדפנות, כדי למנוע מכשול בפסילת הסוכה בהתרחקות הנוי מהסכך.

ניתן לפרוס תחת הסכך בדי רקמה, וכיוצא בהם, לנוי סוכה; משום שיש בהם צורך לסוכה, ומצד שני, אינם מיועדים כלל לסיכוך ולהגנה, ולכן הם 'בטלים' לסכך, והסוכה מסוככת בסכך כשר בלבד. במה דברים אמורים? כשהם פרוסים במרחק של פחות מארבעה טפחים (32-38.4 ס"מ, לשיטות השונות) מהסכך; אך אם הם פרוסים במרחק של ארבעה טפחים ויותר מהסכך, אינם בטלים לסכך, והסוכה פסולה.

[שו"ע תרכט, יט, משנ"ב נג-נד, ושעה"צ פד; ביאורים ומוספים דרשו, 39, ותרכו, 12]

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?  שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

כ"ט בחשוון | רבי אברהם אביש ב"ר יעקב שמשון קנר זצ"ל, אדמו"ר מטשחויב-חיפה



יארצייט:

תרי"ג: רבי יצחק אייזיק ב"ר יעקב חבר זצ"ל, בעל פתחי שערים ועוד.

תרל"ג: רבי שמעון יהודה ב"ר יעקב פונפדר זצ"ל, אב"ד טוקאי-הונגריה, בעל מעיני מים.

תשמ"ד: רבי אברהם אביש ב"ר יעקב שמשון קנר זצ"ל, אדמו"ר מטשחויב-חיפה.

תשס"ז: רבי אליעזר יהודה ב"ר גדליה וולדנברג זצ"ל, בעל ציץ אליעזר.

תשע"ב: רבי יהושע ב"ר חיים שמואל מאיר וואלהנדלר זצ"ל, אב"ד תורה ודעת, בעל גופי הלכות, מאיר עיני חכמים ועוד.

תשע"ה: רבי יצחק ב"ר חיים ברנשטיין זצ"ל, ר"י כנסת חזקיהו-כפר חסידים.



אתה יודע מה עשית?

פעם היה יהודי שנסע עם מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל בעגלה, ובסוף הנסיעה הוא שילם לבעל העגלה. שאלו ה"חפץ חיים": "אתה יודע מה עשית?! נבהל האיש - מה רוצה ממנו ה"חפץ חיים"? והוא אמר לו שוב: "אתה יודע מה עשית? קיימת מצוות 'ביומו תיתן שכרו' ו'לא תלין' והתחיל לחשב כמה מצוות עשה, ושוב אמר לו: "אתה יודע מה שעשית?...? (מאיר עיני ישראל ח"ב עמ' 416)

קודם שנשלם לבעל מלאכה כגון: נהג מונית, ספר, תופרת, טכנאי, מטפלת ורופא שיניים וכו' נשתדל לכוין לשם המצוות: "ביומו תתן שכרו", "לא תלין", "לא תעשוק", "לא תגזול", "ולא יקרא עליך".

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il